T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/274
KARAR NO : 2024/444
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 5510 sayılı Kanun uyarınca tespit edilen fark işçilik prim borcunun iptali ve ihtirazi kayıtla ödenen miktarın iadesi istemiyle açılan davanın, anılan Kanun'un 85. ve 101. maddeleri uyarınca, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ... Anonim Şirketi (A.Ş.)
Vekili : Av. M.A.Ü - Av. B. A
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı (Tokat Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü)
Vekili : Av. S. A.E

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekilleri, Erbaa Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından tespit edilen fazla çalışma ücretine ilişkin 10.905,98 TL idari para cezasının resen tahakkuk ettirildiğini, 15/05/2023 tarihinde davalı Kuruma yapılan itirazın sonuçsuz kaldığını belirterek, müvekkili Bankanın kapanan Erbaa Şubesi için uygulanan idari para cezasının kaldırılması/iptal edilmesi ve cebri icra tehdidi altında ihtirazi kayıtlı olarak davalı Kuruma 14/04/2023 tarihinde ödenen 10.905,98 TL'nin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı Kurumdan tahsil edilerek müvekkil Bankaya ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Tokat 1. İş Mahkemesi 11/07/2023 tarih ve E.2023/183, K.2023/167 sayılı kararı ile, dava dilekçesinin yetki yönünden usulden reddine, Mahkemelerinin yetkisizliğine, kararın kesinleştiği tarihten itibaren iki haftalık süre içerisinde talep halinde dosyanın görevli ve yetkili Erbaa Asliye Hukuk (İş Mahkemesi sıfatıyla) Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. **Erbaa 1. Asliye Hukuk (İş Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesi 07/11/2023 tarih ve E.2023/280, K.2023/558 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümü idari yargının görev alanına girdiğinden HMK 114/1-b maddesi gereği dava şartı olan yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiştir. Karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 26/02/2024 tarih ve E.2024/158, K.2024/439 sayılı kararı ile, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341/2 ve 352. maddesi gereğince davacı vekilinin istinaf kanun yolu başvurusunun kararın miktar itibarıyla kesin olması nedeniyle usulden reddine kesin olarak karar verilmiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... Dava konusu uyuşmazlığın, davalı kurum tarafından tespit edilen fazla çalışma ücretine ilişkin10.905,98 TL idari para cezasına 15.05.2023 tarihinde itiraz edildiği, kurumun 30 günlük cevap verme süresi içinde herhangi bir cevap verilmediğinden zımni ret sayılacağı, davalı kurumunkapanan Erbaa şubesi için uygulanan idari para cezasının iptal edilmesi ve davalı kuruma ödemek zorunda kalınan 10.905,98 TL 'nin iadesi talebi olduğu tespit edilmiştir.

İdari para cezaları ile ilgili 5510 sayılı Yasa 102. maddede (506 sayılı Kanun m.140) özel bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir."

İdari para cezalarının tahakkuk aşamasında yapılacak itirazlar idari yargının görevine girer. İdari para cezasına karşı süresi içinde kuruma itiraz edilmemesi veya itirazın reddine karar verilip de yine süresi içinde ilgili mahkemeye başvurulmaması halinde idari para cezası kesinleşir. Kurumca çıkarılan idari para cezası borç yazısı üzerine veya Kurumca idari para cezasına itirazın reddi halinde, iş mahkemesinden idari para cezasının iptali istenmiş ise görevli mahkeme idare mahkemesi olduğundan yargı yolu yanlışlığı nedeniyle görevsizlik kararı verilmelidir.(Yarg.10.Huk.Dairesi 2022/1912 -10164 E.-K.)

6183 sayılı Kanunun 55. maddesinde, vadesinde ödenmeyen kamu alacaklarının tahsili amacıyla ödeme emri düzenlenmesi olanağı öngörülmüştür. İdari para cezası da 5510 sayılı Kanunun 102.

maddesinde öngörülen prosedür çerçevesinde kesinleşirse Kurumca ödeme emrine konu yapılabilir.

Kesinleşip Kurum alacağına dönüşerek ödeme emrine konu olan idari para cezalarına karşı itirazlarda görevli mahkeme iş mahkemesidir.

Somut uyuşmazlıkta; davalı kurum tarafından davacıya tahakkuk ettirilen idari para cezası üzerine davacı tarafça komisyona itiraz edilmiş ve itiraz komisyon tarafından zımni olarak reddedilmiştir. Kesinleşip kurum alacağına dönüşerek ödeme emrine konu olan idari para cezalarına karşı itirazda görevli mahkeme iş mahkemesi olup, somut dosyada ödeme emrine konu olmuş idari para cezası olmadığından davaya bakmakla idari yargı görevli olduğundan HMK 114/1-b maddesi gereğince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanınreddine..."

4. Davacı vekili, bu kez Erbaa Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından, müfredat kartı ile tespit edilen fazla çalışma ücretine ilişkin resen tahakkuk ettirilen 10.905,98 TL prim tahakkuk işlemine ilişkin itiraza davalı Kurumca 30 gün içinde cevap verilmediğinden, müvekkili Bankanın kapanan Erbaa Şubesi için uygulanan prim tahakkuk işleminin kaldırılması/iptal edilmesi ve ödemek zorunda kalınan 10.905,98 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte tahsil istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Tokat İdare Mahkemesi 30/04/2024 tarih ve E.2024/278 sayılı kararı** ile, davanın adli yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanunun 19. maddesine istinaden görevli yargı kolunun belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın bekletilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından , fazla çalışma ücretine ilişkinolarak 10.905,98 TL prim tahakkuk ettirilmesine dair davalı idare işleminin iptali ile cebri icra tehdidi altında ihtirazi kayıtlı olarak 14.04.2023 tarihinde ödenen 10.905,98 -TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle işbu davanın açıldığı; davacı tarafından aynı konuya ilişkin olarak daha önce adli yargıda açılan davanın Erbaa1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 07/11/2023 tarih ve E:2023/280, K:2023/558 sayılı kararıyla görevsizlik nedeniyle usulden reddedildiği ve anılan karara karşı istinaf yoluna başvurulması sonucunda Samsun Bölge Adliye Mahkemesi8. Hukuk Dairesinin 26/02/2024 tarih veE:2024/158, K:2024/439 sayılı istinaf başvurusunun reddine ilişkin kararıyla kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, dava konusu uyuşmazlığın davacının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun kapsamında davacı şirket adınaprim tahakkuk ettirilmesi ve bu bedelin iadesine ilişkin olduğu, yukarıda yer verilen 5510 sayılı Kanun'un 102. maddesi uyarınca bir idari para cezasının iptali isteminden kaynaklanmayan dava konusu uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesi uyarınca özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (İş Mahkemesi) görevli olduğu sonucuna varılmıştır...

6. Tokat İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Asgari işçilik uygulaması ve uzlaşma"* başlıklı 85. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"İşverenin, işin emsaline, niteliğine, kapsam ve kapasitesine göre işin yürütümü açısından gerekli olan sigortalı sayısının, çalışma süresinin veya prime esas kazanç tutarının altında bildirimde bulunduğunun tespiti halinde, işin yürütümü açısından gerekli olan asgarî işçilik tutarı; yapılan işin niteliği, kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalıştırılan sigortalı sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınarak tespit edilir. Söz konusu tespitler, Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları tarafından yapılır..."

8. 5510 sayılı Kanun'un *"Primlerin ödenmesi"* başlıklı 88. maddesinin ondokuzuncu veyirmiikinci fıkrası şöyledir:

"...Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

...

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/52 md.) Sigortalılar ile tüzel kişilerin kasıt, kusur, hata veya yanıltıcı beyanından kaynaklanmaması şartıyla, sigortalılarca ödenen prim ve prime ilişkin borcun noksan tahakkuk ettirildiğinin Kurumca sonradan tespit edilmesi hâlinde tespit edilen fark prime ilişkin borç aslına, tebliğ tarihinden itibaren 89 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır..."

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

10. 5510 sayılı Kanun'un *"Kurumca verilecek idarî para cezaları"* başlıklı102. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/60 md.)
... İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık MahkemesininKenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacının fazla çalışma ücretine ilişkin olarak 10.905,58 TL prim tahakkuk ettirilmesine ilişkin, davalı idare işleminin iptali ile cebri icra tehdidi altında ihtirazi kayıtlı olarak 14/04/2023 tarihinde ödenen 10.905,58 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmıştır.

14. Dava dosyasının incelenmesinden; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Tokat Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, Erbaa Sosyal Güvenlik Merkezinin Tokat İdare Mahkemesine hitaben yazdığıve gönderdiği 17/4/2024 tarih ve ...93490850 sayılı yazısında; Bakanlığın İş Teftiş Ankara Grup Başkanlığı İş Başmüfettişi tarafından*"Bankacılık Sektöründe Çalışanların Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Programlı Teftişi"* kapsamında davalı banka hakkında 24/02/2015 tarihinde rapor düzenlendiğini, bu rapora istinadendavacı bankada 2013/Nisan- 2013/Eylül dönemleri arasında bildirimleri yapılan sigortalılara ait fazla çalışma ücretine ilişkin prime esas kazançlar için belgenin talep edildiğini, bir ay içinde söz konusu belgelerin tanzim edilerek verilmediğini, bu sebeple 2013/04,05,06,07,08,09. aylara ait aylık prim ve hizmet belgelerinin Merkezce tanzim edilerek işleme alındığı, 3.063,57 sigorta primi ve 14/04/2023 itibariyle gecikme zammı dahil 10.905,58 TL borç tahakkuk ettirildiğinin ifade edildiği tespit edilmiştir.

15. Davacının adli yargı yerinde verdiği dava dilekçesinde, resen tahakkuk ettirilen 10.905,98 TL idari para cezasının iptalini talep ettiği görülmekte ise de idari yargı yerinde verdiği dilekçede de ifade edildiği gibi dava konusu uyuşmazlığın idarece 5510 sayılı Kanun kapsamında davacı adına resen tahakkuk ettirilen prim borcunun iptali ile ödenen primin iadesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, taraflar arasındaki uyuşmazlık 5510 sayılı Kanun'un 85. maddesinde belirtilen fark prim borcunun hesaplanmasına ilişkin olduğundan, uyuşmazlığın çözümünde, anılan Kanun'un 85. ve 101. maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Tokat İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Erbaa 1. Asliye Hukuk (İş Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesinin 07/11/2023 tarih ve E.2023/280, K.2023/558 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Tokat İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Erbaa 1. Asliye Hukuk (İş Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesinin 07/11/2023 tarih ve E.2023/280, K.2023/558 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN